

T.C.
KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

Sayı : 67322700/045.02-9971
Konu : Görüş talebi

04/10/2019

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİNE
(Elektrik Mühendisleri Odası)
İhlamur Cad. No:10/3, 06640
Kızılay/ANKARA

İlgi : 13.03.2019 tarihli ve 1046 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda özetle;

Elektrik Mühendisleri Odasının (EMO) Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (Odalar Birliği) içinde yer alan kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olduğu.

İlgili Kanun ve Yönetmelik maddeleri uyarınca EMO'nun meslek alanındaki disiplini korumak, gelişimi sağlamak, mesleğin icrasında uyulacak ilke ve kuralları belirlemek, üyelerinin kamu kuruluşları, özel kuruluşlar ve kişilerle olan tüm mesleki ilişkilerinde ortaklaşa uyulacak hukuki ilkeleri hazırlamak, bunlara uymayı sağlayacak önlemleri almak ve uygulamaları denetlemek gibi hususlarda yükümlülüğü bulunduğu;

EMO'nun denetim ve düzenleme faaliyetlerini sürdürebilmesi için özel sektörde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlardan talep ettikleri bünyelerinde çalışan mühendislerin isim listeleri ile mühendis üyelerinin düzenlediği proje bilgilerinin anılan kurum ve kuruluşların 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Kanun) gerekçe göstererek paylaşmadıklarından bahisle konunun kişisel verilerin korunması mevzuatı ve ilke kararları çerçevesinde değerlendirilmesi talep edilmiştir.

İlgide kayıtlı yazınıza konu hususların Kurul gündemine alınarak görüşülmesi sonucu Kurulun 27/08/2019 tarihli ve 2019/252 sayılı Kararı ile tarafınıza aşağıda yer verilen değerlendirmeler çerçevesinde cevap verilmesine karar verilmiştir.

a) 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 1 inci maddesinde; "Türkiye sınırları içinde meslek ve sanatlarını icraya kamunen yetkili olup da mesleki faaliyette bulunan yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarları teşkilan içinde toplayan tüzel kişiliğe sahip Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği kurulmuştur.

Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Birliğin ve Odaların merkezi Ankara'dadır." denilmek suretiyle EMO'nun kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olduğu belirtilmiştir.

6235 sayılı Kanuna dayanılarak hazırlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde: *"Türkiye sınırları içinde meslek ve sanatlarını yürütmeye yasal olarak yetkili, elektrik yüksek mühendisi, elektronik yüksek mühendisi, elektrik mühendisi, elektronik mühendisi, elektrik-elektronik mühendisi, biyomedikal mühendisi ve bilgisayar mühendisi ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Genel Kurulu kararı ile Elektrik Mühendisleri Odasına girmeleri kabul edilenler Odanın üyesidirler ve bu Yönetmelik kapsamındadırlar."* hükmüne yer verilmiştir. Yine aynı Yönetmeliğin "Odanın Amaçları" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre EMO'nun görevleri arasında *"Meslek alanında üretilen ürün ve hizmetlerin kalitesinin geliştirilmesi için her türlü çalıma ve denetimde bulunmak, bu amaçla test ve kalibrasyon laboratuvarları kurmak"*, "Oda Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri" başlıklı 34'üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde ise *"Üyelerinin kamu kuruluşları, özel kuruluşlar ve kişilerle olan tüm mesleki ilişkilerinde ortaklaşa uyulacak hukuki ilkeleri hazırlamak, bunlara uymayı sağlayacak önlemleri almak, uygulamaları denetlemek, mesleki hizmetlerin karşılığı olan asgari ücretleri saptamak ve uygulanmasını sağlamak"* sayılmıştır. Söz konusu düzenlemelerden, meslek alanında üretilen ürün ve hizmetlerin kalitesinin geliştirilmesi için EMO'nun denetimde bulunma ve üyelerin kamu kuruluşları, özel kuruluşlar ve kişilerle olan mesleki ilişkilerine ilişkin uygulamayı denetleme yetkisi olduğu anlaşılmaktadır.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Serbest Müşavir Mühendislik Hizmetleri Yönetmeliği'nin 1'inci maddesinde: *"Bu Yönetmeliğin amacı, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu hükümleri ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği hükümleri uyarınca serbest çalışan ve Odaya kayıtlı tüm mühendislik dallarına ait meslek alanlarında elektrik, elektronik, elektrik elektronik, bilgisayar, biyomedikal mühendisliği hizmetleri üreten kişi ve kuruluşların mesleki etkinliklerinin ve bu mühendislik dallarına ait meslek alanlarında Elektrik Mühendisleri Odası tarafından denetlenmesini, bu mühendislik dallarına ait hizmetlerin mesleki esaslarını, ülke ve meslektaş yararları yönünde gelişmesini sağlamak, mesleki ürün ve hizmetlerin Elektrik Mühendisleri Odası tarafından belirlenen en az ücretlerinin uygulanması ve meslektaşlar arasında haksız rekabetin önlenmesi, bu dallara ait meslek alanlarında serbest mühendislik hizmeti veren kişi ve kuruluşların kayıtlarını ve sicillerinin tutulması ile denetimlerinin sağlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir"* denilmek suretiyle Odanın denetim ve kayıt ve sicil tutma görevleri vurgulanmıştır. Aynı Yönetmelikte EMO'nun görevleri arasında serbest müşavir mühendislik hizmetlerinin (SMMH) denetimi de sayılmıştır. Bu çerçevede, Yönetmeliğin 12'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (g) bentlerine göre,

"SMM Hizmetlerinin yürütülmesinde SMM, Tescilli Büro ve EMO aşağıda belirtilen koşullara uyular:

e) SMM ve Tescilli Büro; bu Yönetmelik kapsamına giren tüm işlerinde ve yapacağı mühendislik hizmetlerinde bu Yönetmeliğin 1 inci maddesindeki hüküm gereği, ilgili kişi, idare ve onay makamınca istensin istenmesin mesleki esaslar ile ülke ve meslektaş yararlarının gözetilmesi, üretilen hizmetlerin EMO standartları, Ana Yönetmelik ve Yönetmelikleri ile ülkemizde geçerli diğer standartlar, Yönetmelikler ve esaslara uygunluğunun sağlanması, EMO tarafından belirlenen mühendistik hizmetleri en az ücretlerinin uygulanması ve meslektaşlar arasındaki haksız rekabetin önlenmesi amaçlarına uyacaktır. Proje sorunlarının EMO'ya kayıtlı olup olmadıklarının EMO tarafından araştırılıp belgelenebilmesi, EMO'nun gerekli denetimi yapabilmesi ile üretilen hizmetlerin bu esaslara uygunluğunu belgeleyebilmesine yardımcı olacaktır.

g) SMM'ler ürettikleri proje, TUS, işletme sorumluluğu, danışmanlık ve benzeri mühendislik hizmetlerini, idari ve teknik denetiminin yapılması amacıyla, ilgili EMO birimlerine sunmakla yükümlüdür...

hükümüne yer verilmiştir. Böylece SMMH hizmetlerinin idari ve teknik denetiminin yapılması amacıyla EMO'nun denetimine sunulmasının SMM'lere getirilen bir yükümlülük olduğu görülmektedir.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası En Az Ücret ve Mesleki Denetim Uygulama Esasları Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1 inci maddesinde ise Yönetmeliğin amaçları arasında teknik hizmet kalitesinin yükseltilmesi, yapı, sistem tasarımı ve tesis üretiminin sağlam, kullanışlı, güvenilir ve ekonomik bir biçimde toplum yararına yürütülmesine katkıda bulunacak önlemlerin alınması, meslek mensuplarının haklarının korunması, haksız rekabetin önlenmesi, mühendis ile işveren arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi, Oda üyelerinin ve işverenin yasal haklarının korunması, yapı ve tesis üretimini denetim ve ilgili projeleri onay ile görevli kamu kuruluşlarına ve yerel yönetimlere yardımcı ve destek olunması, serbest müşavirlik ve mühendislik hizmeti yapan kişi ve kuruluşların mesleki denetim, kapasite ve yeterlilik açısından değerlendirilmelerine esas alan kayıtların tutulması sayılmıştır. Anılan Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde de Odanın, serbest mühendislerin, hizmetlerinin ve hürolarının denetlemesi ve sicillerinin tutulmasıyla ilgili her türlü önlemi alabileceği ve ilgililere bildirimde bulunabileceğinin hükmü altına alınmıştır. Yine söz konusu Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde mesleki denetim kapsamında tüm projelerin, projenin uygulanacağı yerdeki Oda birimi tarafından ya da SMM'nin kayıtlı olduğu Oda birimi tarafından denetleneceği düzenlenmiştir.

b) Bilindiği üzere, Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca *kişisel veri; kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi*, (e) bendi uyarınca *kişisel verilerin işlenmesi; kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya*

da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi, (ç) bendi uyarınca ilgili kişi, kişisel verisi işlenen gerçek kişiyi, (ı) bendi uyarınca veri sorumlusu; kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek ve tüzel kişiyi ifade etmektedir. Buna göre mühendislerin isim bilgileri ile proje bilgileri üzerinde tarafınıza maddede belirtilen çerçevede yapılacak işlemlerin kişisel veri işleme faaliyeti olduğu ve bu kapsamda EMO'nun veri sorumlusu olduğu görülmektedir.

Kanunun "Genel İlkeler" başlıklı 4 üncü maddesinde ise, kişisel verilerin ancak bu Kanunda ve diğer kanunlarda öngörülen usul ve esaslara uygun olarak işlenebileceği ve kişisel verilerin işlenmesinde maddede; "a) Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma b) Doğru ve gerektiğinde güncel olma c) Belirli, açık ve meşru amaçlar için işleme ç) İşlenişleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma d) İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme." şeklinde sayılan ilkelere uyulmasının zorunlu olduğu düzenleme altına alınmıştır.

Kişisel verilerin işleme şartlarının düzenlendiği Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında ise; kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemeyeceği, ikinci fıkrasında belirtilen şartlardan (-Kanunlarda açıkça öngörülmesi, -Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması, -Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması, -Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması, -İlgili kişinin kendisi tarafından ahenileştirilmiş olması, -Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması, -İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması) birinin varlığı halinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesinin mümkün olduğu hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, Kanunun "İstisnalar" başlıklı 28 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde kişisel veri işlemenin kanunun verdiği yetkiye dayanılarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması halinde, Kanunun veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğünü düzenleyen 10 üncü, zararın giderilmesini talep etme hakkı hariç, ilgili kişinin haklarını düzenleyen 11 inci ve Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğünü düzenleyen 16 ncı maddelerinin uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

c) Bu kapsamda öncelikli olarak, başvuru yazısı bağlamında Kanunun "İstisnalar" başlıklı 28 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinin uygulanıp uygulanmayacağını

değerlendirilmesinde; eğer EMO, kişisel veri işleme faaliyetini kanunun verdiği yetkiye dayanarak görevli ve yetkili olması sebebiyle yerine getiriyorsa ve bu kişisel veri işleme faaliyeti Odanın düzenleme veya denetleme görevlerinin yürütülmesi için gerekli ise, bu takdirde, söz konusu kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından Kanunun veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğünü düzenleyen 10 uncu, veri sorumluları siciline kayıt yükümlülüğünü düzenleyen 16 ncı ve zararın giderilmesini talep etme hakkı hariç, ilgili kişinin haklarını düzenleyen 11 inci maddeleri uygulama alanı bulmayacak; ancak diğer hükümleri ile bağlı olacaktır. Bu anlamda, kişisel veri işleme faaliyetlerinin Kanunun 28 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi kapsamında bulunduğu hallerde de Kanunun kişisel veri işleme şartlarının hükmüne bağlandığı 5 inci ve 6 ncı maddelerinde yer verilen düzenlemelere uygun hareket edilmesi gerektiği açık olup, bahise konu denetleme ve düzenleme faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için özel sektörde faaliyet gösteren kuruluşların bünyelerinde çalışan ilgili mühendislerin isim listeleri ile denetim zorunluluğu nedeni ile denetime sunulmayan projelerin tespiti açısından mühendis üyelerin düzenlediği proje bilgilerinin temin edilmesi kapsamında gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyeti, ilgili özel kuruluşlar tarafından kişisel verilerin "aktarılması", EMO bakımından ise "elde edilmesi" anlamına gelecektir. Bu noktada söz konusu kişisel verilerin elde edilmesi ve aktarılması¹ bakımından Kanunun 5 inci maddesinde yer verilen veri işleme şartlarının varlığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, konuya ilişkin olarak yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri incelendiğinde, mesleki denetim kapsamında odaya kayıtlı mühendislerin proje bazı bilgilerinin EMO tarafından temin edilmesi ve dolayısıyla özel kuruluşlar tarafından aktarılması faaliyetlerinin, Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan "*Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması*" hükmü kapsamında, Kanunun 4 üncü maddesinde yer verilen genel ilkelerden özellikle "*İşlenmeleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma*" ilkesi gözetilmek suretiyle gerekli veri güvenliği sağlanarak ilgili kişilerin açık rızası olmaksızın gerçekleştirilebileceği değerlendirilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Prof. Dr. Faruk BİLİR
Başkan

¹ Kanunun "Kişisel verilerin aktarılması" başlıklı 8 inci maddesinin atfıyla.

Yukarıda belirtilen bilgiler doğrultusunda, kişisel verilerimin işlenmesine, toplanmasına, saklanmasına ve yasal çerçevede üçüncü kişilere aktarılmasına açık rıza veriyorum.

Tarih:

İsim Soy İsim:

İmza: